

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Západočeská plynárenská, a.s.**, se sídlem E. Beneše 70-72, Plzeň, zastoupena advokátem Mgr. Kamilem Stypou, se sídlem Vyskočilova 1481/4, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2006, č. j. 30 Ca 39/2006 - 10,

t a k t o :

- I.** Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2006, č. j. 30 Ca 39/2006 - 10 **se zrušuje.**
- II.** Žaloba **se odmítá.**
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost proti v záhlaví uvedenému usnesení krajského soudu, jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2006, čj. RR/753/06 a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu vyplývá, že žalobce se žalobou domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo bez náhrady zrušeno rozhodnutí Obecního úřadu Všeruby ze dne 27. 5. 2005, čj. Stav. 319/2005 o zřízení věcného břemene k pozemku V. S. podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Věcné břemeno bylo prvostupňovým správním rozhodnutím zřízeno k návrhu žalobce podle § 114 zákona č. 50/1976 Sb., stavebního zákona, a spočívalo v právu vstupovat a vjíždět na pozemky vlastníka v souvislosti se zřízením, rekonstrukcemi, opravami a provozováním liniového plynárenského zařízení – vysokotlakého plynovodu a právu umístit a provozovat plynárenské zařízení za jednorázovou náhradu v penězích. Žalovaný ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že

prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem nepříslušným správním orgánem, neboť jde o rozhodnutí v majetkovém, vlastnickém vztahu upraveným občanským zákoníkem. Jde o soukromoprávní věc, kde není dána příslušnost správních orgánů, takže návrh na zřízení věcného břemene měl být prvostupňovým správním orgánem zamítnut. Žalovaný se opřel o názor, že stavební úřad může rozhodnout o zřízení věcného břemene před položením vedení. Podmínkou uložení vedení je smlouva s vlastníkem pozemku nebo rozhodnutí stavebního úřadu. Je-li však již vedení položeno, nemůže stavební úřad provést vyvlastnění dodatečně, ale spor s vlastníkem je třeba řešit soudně na podkladě § 135c odst. 3 o.z.

Žalobce v žalobě považoval tvrzení žalovaného o tom, že stavební úřad může zřídit věcné břemeno jediné před položením vedení, oprávněné jen za situace, kdy by žalobce požadoval zřízení věcného břemene za trvání stavebního řízení. V dané věci však žalobce navrhoval zřízení věcného břemene podle § 59 odst. 2 energetického zákona. Žalobce má za to, že závěr žalovaného, že nelze vydat rozhodnutí o zřízení věcného břemene k existující stavbě, nemá oporu v zákoně. Žalobce považuje § 59 odst. 2 energetického zákona za *lex specialis* ve vztahu k § 108 a násl. stavebního zákona. Žalobce poukázal rovněž na to, že ke zřízení plynového vedení bylo vydáno stavební povolení a poté byla stavba zkolaudována; proto nemůže jít o neoprávněnou stavbu na cizím pozemku ve smyslu § 135c odst. 3 o.z.

Krajský soud dospěl k závěru, že v projednávané věci se jedná o návrh na přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci s tím, že rozhodnutí stavebního úřadu podle § 114 stavebního zákona je rozhodnutím orgánu moci výkonné o právní věci vyplývající z občanskoprávních vztahů, neboť jde o rozhodnutí o majetkovém (vlastnickém) právu v otázce upravené občanským zákoníkem, tedy v soukromoprávní věci projednávané ve správním řízení. Krajský soud odkázal na § 68 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), podle něhož je žaloba nepřípustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Krajský soud proto podle § 46 odst. 2 s. ř. s. žalobu odmítl a žalobce poučil o možnosti podat žalobu ve smyslu § 46 odst. 2 s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatel poukázal na to, že právní názor Nejvyššího správního soudu, na který v usnesení odkázal krajský soud, byl překonán vývojem judikatury. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publikované pod č. 2/2005 Sb. NSS, podle něhož je nezbytné rozlišovat, zda správní orgán rozhoduje ve sporu o vlastnické právo, nebo zda rozhoduje o zřízení věcného břemene či o vyvlastnění. Rozhodnutí správního orgánu o zřízení věcného břemene nebo o vyvlastnění není rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci, vydaným v mezích zákonné pravomoci správního orgánu ve smyslu § 68 písm. b) s. ř. s., jeho přezkoumání náleží do pravomoci správních soudů, nikoli obecných soudů. Rozhodnutím ve věci soukromého práva je však rozhodnutí o určení způsobu a výše náhrady. Stěžovatel dále poukázal na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb. (dále jen „zvláštní senát“), které bylo uveřejněno pod č. 448/2005 Sb. NSS. V tomto rozhodnutí zvláštní senát dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu o zřízení věcného břemene nebo o vyvlastnění není rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci ve smyslu § 46 odst. 2 1[§ 68 písm. b)] s. ř. s. O žalobě proti takovému rozhodnutí je proto příslušný rozhodovat soud ve správním soudnictví. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 8. 2007, č. j. 3 As 59/2006 - 39 kasační stížnost zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. Uvedl, že námítky stěžovatele v kasační stížnosti směřující proti tomu, že krajský soud odmítl žalobu v této věci proto, že podle jeho názoru se jednalo o věc soukromoprávní, jsou oprávněné a je třeba odkázat

na rozhodnutí jak Nejvyššího správního soudu, tak na rozhodnutí zvláštního senátu uveřejněné pod č. 448/2005 Sb. NSS. Rozhodovací praxe stála na stanovisku, že rozhodovat o zřízení věcného břemene přísluší soudu ve správním soudnictví.

Dne 1. 1. 2007 však nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). Tento zákon upravuje podmínky odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a přechod vlastnického práva nebo nabytí práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem, poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě, jakož i zrušení odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu nebo ke stavbě a navrácení těchto práv jejich dosavadnímu nositeli [§ 1 odst. 1 písm. a) až c) tohoto zákona]. Část sedmá zákona o vyvlastnění upravuje projednání vyvlastnění v řízení před soudem tak, že v řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednána v občanském soudním řízení, je v prvním stupni příslušný krajský soud. Tato právní úprava tedy výslovně svěřuje projednání vyvlastnění řízení před soudem v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu. V části osmé zákona o vyvlastnění se v § 30 uvádí, že nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se v občanském soudním řízení ve věcech vyvlastnění podle občanského soudního řádu. Jinou úpravu v tomto ohledu zákon o vyvlastnění neobsahuje.

Na základě příslušných ustanovení zákona o vyvlastnění rozhodl zvláštní senát usnesením ze dne 8. 6. 2007, č. j. Konf 4/2007 - 6 takto:

Počínaje účinností zákona o vyvlastnění (zákon č. 184/2006 Sb.), tj. ode dne 1. ledna 2007, zamikla příslušnost správních soudů k přezkumu zákonitosti rozhodnutí o vyvlastnění ve správním soudnictví. K řízení jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení, a to soudy krajské, které přitom postupují podle části páté občanského soudního řádu (§ 244 a násl. o. s. ř.). To, že vyvlastňovací správní akt byl vydán před rozhodným datem, na tom nic nemění, protože zákon o vyvlastnění tuto otázku v přechodných ustanoveních nijak odchylně neřeší; proto se od rozhodného data užije v plném rozsahu nová právní úprava.

Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je důvodná, neboť odmítnutí žaloby krajským soudem přede dnem 1. 1. 2007 nebylo v souladu se zákonem. Usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby by tedy mělo být zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud však uvážil, jaký postup by u krajského soudu následoval. Krajský soud by totiž musel žalobu opět odmítnout, tentokrát z důvodů, které se vztahují k zákonu o vyvlastňování a musel by vyjít z rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 8. 6. 2007, č. j. Konf 4/2007 - 6. Z hlediska hospodárnosti řízení by bylo zrušení napadeného usnesení jen proto, aby krajský soud rozhodl stejně (tedy opět o odmítnutí žaloby) postupem zcela formálním, bez jakéhokoli reálného výsledku pro účastníky řízení (tedy bez přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného ve správním soudnictví, jehož se domáhá stěžovatel). Nejvyšší správní soud proto dal přednost tomu, že kasační stížnost zamítl.

K ústavní stížnosti stěžovatele Ústavní soud náležením ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. III. ÚS 3006/07 shora uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil. Ústavní soud uvedl, že k jeho výzvě stěžovatel sdělil, že žalobu ve smyslu poučení obsaženého v napadeném usnesení krajského soudu nepodal a nepodal ani žalobu podle zákona č. 184/2006 Sb. Ústavní soud uvedl, že mezi účastníky řízení není sporné, že stěžovatel podal řádný návrh na zahájení řízení k příslušnému soudu, tj. ke Krajskému soudu v Plzni, rovněž tak je nesporné, že tento soud postupoval v rozporu se zákonem, když žalobu bez věcného projednání odmítl. Stěžovatel se vzhledem k vlastnímu přesvědčení o nesprávném postupu krajského soudu poučením ve smyslu § 46 odst. 2 s. ř. s. neřídil a místo toho podal kasační stížnost. Tomuto postupu nelze

podle Ústavního soudu nic vytknout. Je třeba zohlednit, že usnesení krajského soudu bylo vadné a za dané situace bylo v důsledku toho vadné i podané poučení. Za tohoto stavu nelze namítat, že se stěžovatel takovým poučením neřídil a napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. Jinak řečeno, jde-li o „stanovený postup“, na straně stěžovatele k žádnému pochybení nedošlo, naopak to byl obecný soud, kdo v dané věci pochybil. Názor Nejvyššího správního soudu, že stěžovatel byl (v podstatě) povinen podat žalobu k příslušnému okresnímu soudu, je tedy nutno odmítnout. Jde-li o postup Nejvyššího správního soudu, tento soud dospěl k závěru, že účinností zákona č. 184/2006 Sb. zanikla příslušnost správních soudů k přezkumu zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění. Bylo by však podle jeho názoru zbytečné kasační stížností napadené rozhodnutí rušit, neboť by krajský soud z uvedeného důvodu musel postupovat stejně a žalobu odmítnout. Je zcela zřejmé, že Nejvyšší správní soud se věcí pro svou nepříslušnost odmítl zabývat, a současně vyloučil možnost, že tak mohl učinit (nyní) příslušný soud, protože lhůtu pro podání žaloby ve smyslu § 28 odst. 2 zákona č. 184/2006 Sb. stěžovatel samozřejmě dodržet nemohl. Ústavní soud tento postup označil za denegatio iustitiae, jenž z hlediska ústavně zaručeného práva stěžovatele na přístup k soudu (zakotveného at' již v čl. 36 odst. 1 či odst. 2 Listiny) zjevně akceptovat nelze. Povinností Nejvyššího správního soudu bylo interpretovat a aplikovat příslušná ustanovení soudního řádu správního z pohledu ochrany výše uvedeného práva, tj. v daném případě tak, aby stěžovatel možnost projednání své věci neztratil. Ústavní soud doporučil, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení krajského soudu a věc tomuto soudu vrátil s tím, že má žalobu odmítnout a stěžovatele znovu poučit ve smyslu § 46 odst. 2 s. ř. s., nebo je sám zrušit a žalobu sám odmítnout podle § 110 odst. 1 s. ř. s. se stejným poučením.

Vázán nálezem Ústavního soudu, Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a žalobu odmítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel se současně poučuje o tom, že do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku může podat žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (§ 46 odst. 2 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2011

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu